

Forslag til lov

om midlertidige ændringer i lov om offentlig forsorg (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om inddragelse under børneforsorg m. v.).

(Fremsat den 14. januar 1954 af socialminister *Strøm*).

I lov om offentlig forsorg, jfr. bekendtgørelse nr. 475 af 31. august 1946 med senere ændringer, foretages følgende ændringer:

Til § 151.

Til stk. 3 føjes som nyt punktum følgende:

„Landsnævnets afgørelse i en for dette indanket sag skal foreligge i løbet af højst 1 måned.“

Stk. 4 udgår og erstattes af følgende:

„Stk. 4. Om landsnævnets afgørelser i henhold til dette afsnit skal der gives underretning til den, der har indbragt sagen for landsnævnet. Samtidig skal pågældende gøres bekendt med, at spørgsmålet om lovligheden af fjernelsen eller tilbageholdelsen under forsorg kan forelægges for retten i medfør af retsplejelovens kapitel 43 a, jfr. stk. 5, 2. og 3. punktum.

Stk. 5. Landsnævnets afgørelser, truffet i henhold til bestemmelserne i §§ 58, stk. 2, 153, stk. 1, 169, stk. 4, og 170, stk. 3, kan efter de i de omhandlede bestemmelser fastsatte regler af vedkommende udvalg, eventuelt af vedkommende forstander, forening

eller institutionsleder indankes for socialministeren. Afgørelser, hvorved landsnævnet tiltræder et børneværnsudvalgs beslutning om anbringelse af et barn eller en ung udenfor hjemmet i medfør af §§ 130, stk. 1 eller 131, eller tiltræder et børneværnsudvalgs beslutning om nægtelse af hjemgivelse af et barn eller en ung anbragt udenfor hjemmet i medfør af de nævnte bestemmelser, jfr. § 169, stk. 3, kan af de i § 132 omhandlede personer — i tilfælde af nægtelse af hjemgivelse tillige den unge selv, hvis han er fyldt 18 år — indbringes for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Tilsvarende gælder landsnævnets selvstændige beslutninger om fjernelse af et barn fra hjemmet i henhold til § 153, stk. 1.“

Til § 169.

Stk. 3 affattes således:

„Afslår et udvalg en begæring om, at forsorgen for et barn eller en ung skal ophøre, kan de i § 132 nævnte personer eller den unge selv, hvis han er fyldt 18 år, indanke udvalgets afslag for landsnævnet.“

Bemærkninger til lovforslaget.

Grundloven af 5. juni 1953 bestemmer i § 71, stk. 6: „Udenfor strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på

hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.“ Lovforslaget tilsigter at bringe forsorgslovens børneværnsafsnit i overensstemmelse med den nævnte grundlovsbestemmelse.

Beslutninger om børns og unges anbringelse udenfor deres hjem i henhold til forsorgslovens §§ 130, stk. 1, 131 og 153, stk. 1, må efter forarbejderne til grundlovsforslaget samt forhandlingerne på rigsdagen betragtes som frihedsberøvelse i grundlovens forstand. Da beslutninger om sådan anbringelse træffes af de administrative organer, børneværnsudvalgene, og da den myndighed, landsnævnet for børneforsorg, for hvilken børneværnsudvalgenes beslutninger efter forsorgslovens § 90 kan indbringes, ligeledes er et administrativt organ, tilfredsstiller forsorgslovens regler ikke den nævnte grundlovsbestemmelses krav med hensyn til adgangen til at forelægge administrative beslutninger om frihedsberøvelse for dømmende myndigheder. Der må derfor i overensstemmelse med grundlovsbestemmelsen ved lov fastsættes nærmere regler om adgang til prøvelse af børneværnsudvalgenes beslutninger om anbringelse udenfor hjemmet af børn og unge for de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed.

Socialministeriet har under 15. oktober 1953 nedsat et udvalg bl. a. med den opgave at overveje nærmere regler om adgang til prøvelse af børneværnsudvalgenes beslutninger om anbringelse udenfor hjemmet af børn og unge for de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed. Ministeriet har herunder ønsket undersøgt, hvorvidt der bør etableres en central dømmende myndighed, for hvilken børneværnsudvalgenes afgørelser vil kunne forelægges, og som således på dette punkt vil kunne erstatte den administrative myndighed, landsnævnet for børneforsorg.

Socialministeriet har anmodet udvalget om at fremskynde sit arbejde mest muligt, og udvalget har oplyst, at det regner med at kunne afslutte sine overvejelser så tidligt, at et eventuelt forslag om en særordning for børneforsorgens område vil kunne forelægges for folketingset i indeværende folketingsår.

For det tilfælde, at overvejelserne om, hvorvidt der bør gennemføres en særordning for børneforsorgen, dog ikke kan være afsluttet inden denne frist, har udvalget imidlertid foreslået, at man som en

rent midlertidig ordning anvender de ved et samtidig hermed for folketingset forelagt forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje (kapitel 43 a.), foreslåede almindelige regler for indbringelse for domstolene af administrativt bestemte frihedsberøvelser også indenfor børneforsorgen.

Socialministeriet kan tiltræde denne indstilling og foreslår i overensstemmelse hermed som en midlertidig ordning forsorgslovens § 151, stk. 4, hvorefter landsnævnets afgørelser i almindelighed er endelige, ændret således, at nævnets afgørelser, hvorved et børneværnsudvalgs fjernelsesbeslutning eller afslag på andragende om hjemgivelse stadfæstes, fremtidig vil kunne indbringes for domstolene i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a. Adgangen til at forelægge disse afgørelser for domstolene foreslås tillagt dem, der har foreldremyndigheden over barnet (for ægtebørn hver af forældrene), dem der faktisk udøver foreldremyndigheden eller — ved afslag på andragende om hjemgivelse — den unge selv, hvis han er fyldt 18 år. En tilsvarende adgang for forældre m. fl. til indbringelse for de almindelige domstole foreslås tilvejebragt for landsnævnets selvstændige fjernelsesbeslutninger i henhold til forsorgslovens § 153, stk. 1.

Der er ikke i den gældende forsorgslov fastsat nærmere frister, inden hvilke landsnævnets afgørelser skal foreligge, men det må under hensyn til den foreslåede adgang til at bringe landsnævnets afgørelser for domstolene anses for påkrævet at fastsætte en sådan frist. Det foreslås derfor, at landsnævnets afgørelser skal foreligge i løbet af højst 1 måned, d. v. s. den samme frist som ved det samtidig forelagte forslag til lov om ændringer i lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsophold er foreslået for justitsministeriets afgørelser i henhold til denne lov.

Den foreslåede ordning er som nævnt tænkt som rent midlertidig, og man har derfor, uanset hvad der ud fra en langtidsbetragtning måtte være rationelt, foreslået foretaget sådanne ændringer i den bestående ordning, som må anses for påkrævet for at opfylde grundlovens krav efter § 71, stk. 6.